

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Václava Novotného a soudců JUDr. Vojtěcha Šimíčka a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobkyně: **A. K.**, zast. JUDr. Janem Frankem, advokátem v Kutné Hoře, Šultysova 154, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 26. 1. 2005, č. j. 28 Az 68/2004 – 47,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně – stěžovatelka se včas podanou kasační stížností domáhala zrušení rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové shora a vrácení věci k novému řízení a rozhodnutí z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Současně žádá o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, což odůvodňuje fatálními důsledky v případě extradice. Rozsudek krajského soudu spočívá v zamítnutí žaloby směřované proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 3. 2004, č. j. OAM-497/VL-18-08-2004, jímž byla zamítnuta žádost o azyl jako nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. k) zák. č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zák. č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o azylu).

Stěžovatelka uvedla, že žalovaný ani soud I. stupně nevzaly v potaz, že jsou i důvody pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. Je obecně známo že v Bělorusku jsou pošlapávána lidská práva a svobody a právě stěžovatelka patří k nejnižší sociální skupině členů rodiny odsouzeného vraha. Na ně je pohlíženo, jakoby se na trestné činnosti podíleli sami a jsou při jakémkoliv podezření šikanováni a viněni a je vyvíjen tlak na opuštění jejich bydliště. O tom svědčí i fakt, že je žádáno o extradici za pouhý přestupek, byť je v návrhu označen jako loupež. Svou situaci přirovnává k perzekuci bývalého socialistického Československa za opuštění republiky.

Žalovaný se k podané kasační stížnosti vyjádřil podáním ze dne 9. 3. 2005; odkazuje na správní spis a nepodporuje přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně. Navíc je žadatelka chráněna před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu, mj. pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatelky žádný význam, naopak negativní rozhodnutí by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení.

Stěžovatelka v žádosti o azyl dne 10. 2. 2004 uvedla, že její otec byl trestán, sama ve vlasti pracovala jako uklízečka. Obchod, ve kterém pracovala byl vykraden a majitel obvinil z krádeže právě ji. Policie jí řekla, že se má domluvit s majitelem, ale ona nic neukradla, proto odjela z Běloruska. V České republice jí bylo uděleno správní vyhoštění a tak si chce svůj pobyt legalizovat. V rámci pohovoru k žádosti o azyl dne 16. 2. 2004 upřesnila, že pracovala ve zlatnictví, majitel tohoto obchodu byl asi s policisty domluven, hledali, na koho svalit vinu a tak se jim hodila ona také proto, že její otec byl ve vězení. Majitel obchodu stále za ní chodil a požadoval částku asi 3000 USD. O azyl požádala dne 9. 2. 2004, když do České republiky přicestovala dne 9. 7. 1999 s cestovním dokladem a pozváním na 2 měsíce. Žila zde nelegálně a bez pracovního povolení pracovala. Dne 6. 1. 2004 jí bylo po náhodném prověření dokladů uděleno správní vyhoštění na dobu 3 let. Dříve se nepokusila legalizovat svůj pobyt v ČR, neboť se obávala vyhoštění.

Žalovaný ve svém rozhodnutí uvedl, že důvodem žádosti o udělení azylu stěžovatelky byl záměr vyhnout se nepříznivým důsledkům správního vyhoštění, ačkoli mohla o udělení azylu požádat dříve; měla možnost se svobodně pohybovat na území ČR i vejít do kontaktu se zástupci státních orgánů ČR.

Krajský soud se po projednání věci v rozsudku důkladně zabýval jednotlivými žalobními body. Ztotožnil se s posouzením situace i s odůvodněním napadeného rozhodnutí a zdůraznil, že stěžovatelka se na území ČR zdržovala nelegálně již od roku 1999 a nelze tak přistoupit na její obhajobu, že byla mladá a neznalá poměrů azylového řízení. Muselo jí být zřejmé, že po uplynutí doby, na kterou jí bylo vízum uděleno, se zdržuje na území ČR nelegálně, měla se tedy zasadit o legalizaci svého pobytu či uplatnit žádost o azyl, byla-li

přesvědčená, že jsou u ní proto důvody. Takto považuje její jednání za účelové. Navrhované výslechy svědků neprovedl s tím, že by to nebylo účelné.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadené rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové v mezích důvodů uplatněných ve smyslu § 103 odst. 1 zákona písm. a) s. ř. s. a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Tvrzená nezákonnost - nesprávné právní posouzení věci soudem v předcházejícím řízení - spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikována nesprávná právní věta, popř. je sice aplikována správná právní věta, ale tato je nesprávně vyložena. Vztah mezi skutkovým zjištěním a právním posouzením lze charakterizovat tak, že jde o aplikaci právní normy na konkrétní případ nebo situaci.

Naplnění podmínek pro zamítnutí žádosti o azyl jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. k) zákona o azylu vylučuje posouzení žádosti podle § 12 téhož zákona. Pokud v řízení vyplynula nepochybná skutečnost taxativně uvedená v § 16 odst. 1 písm. k) zákona, totiž, že žádost o udělení azylu je podávána s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání k trestnímu stíhání do ciziny, ačkoliv tato osoba mohla požádat o udělení azylu dříve, potom správní orgán rozhodne konečným způsobem ve věci bez toho, aby zjišťoval existenci některého z důvodů pro udělení azylu dle § 12 zákona. Zamítl-li správní orgán žádost jako zjevně nedůvodnou /zde podle písm. k) cit. paragrafu/, aniž by zkoumal další důvody pro udělení azylu, postupoval v souladu se zákonem. To se *mutatis mutandis* týká i humanitárního azylu, který je vázán na proces zjišťování důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Zákon o azylu pojem „příslušnosti k určité sociální skupině“ dále nerozvádí. Tento termín se objevuje v článku 1 odst. A bod 2 Úmluvy o právním postavení uprchlíků z 28. 7. 1957 (Ženevské konvence) a ani tam není upřesněn. Lze však vyjít z praxe soudních rozhodnutí, která se vyčlenila do dvou přístupů, jeden představuje tzv. chráněnou charakteristiku, druhý pak přístup sociální percepce. Prvý klade důraz na nezměnitelnou charakteristiku pro člověka natolik zásadní, že by se jí neměl být nucen vzdát, totiž vrozená (např. pohlaví, etnická příslušnost) nebo nezměnitelná z jiných důvodů (např. historických, povolání, stav). Takto byly generovány např. sociální skupina rodiny, žen, homosexuálů. Se stejným výsledkem přichází i druhý přístup, který zjišťuje, zda skupina je spojena s určitou charakteristikou, která ji identifikuje nebo ze společnosti vyděluje. Ovšem důsledkem těchto dvou přístupů nemusí být vždy shodný náhled tam, kde je sociální skupina charakterizována skutečností, která není vrozená či pro lidskou důstojnost zásadní, např. určitého povolání nebo sociální třídy. Především však role pronásledování není definičním prvkem, jež určuje sociální skupinu, byť fakt pronásledování pomůže k tomu, aby určitá skupina lidí byla jako zvláštní sociální skupina vnímána, resp. může takovou skupinu i vytvořit. Není pak zapotřebí, aby se členové určité sociální skupiny znali, nemusí se vzájemně stýkat ani tvořit soudržnou skupinu. Určitá sociální skupina je tedy skupina osob sdílející objektivně společnou charakteristiku nebo je alespoň takto společností vnímána. Tato charakteristika má často povahu vrozeného, nezměnitelného rysu nebo je jinak zásadní pro lidskou identitu, svědomí nebo výkon lidských práv dotyčných osob; riziko pronásledování tuto charakteristiku nepředstavuje (srov. doporučení v oblasti poskytování mezinárodní ochrany - HCR/GIP/02/02 ze 7. 5. 2002). V tomto kontextu jen stěží lze hovořit o sociální skupině členů rodiny odsouzeného vraha.

Nepříslušelo-li o relevantních důvodech pro udělení azylu rozhodovat správnímu orgánu, nemohla být tato skutečnost přezkoumávána ani soudem. Rozhodnutí žalovaného

i kasační stížností napadený rozsudek krajského soudu tak byly vydány v souladu se zákonem.

Nejvyšší správní soud tak neshledal námitky stěžovatelky spočívající v nezákonnosti a nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení za důvodné. Soud I. stupně byl při posuzování zákonnosti rozhodnutí žalovaného správního orgánu vázán v souladu s ustanovením § 75 odst. 2 s. ř. s. rozsahem a důvody opravného prostředku, které stěžovatel uvedl, přičemž vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že nebyly zjištěny vytýkané vady správního řízení, pro které měl soud I. stupně napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit. Pokud se po přezkoumání rozhodnutí správního orgánu v intencích soudního řádu správního, onen soud ztotožnil se závěry obsaženými v rozhodnutí žalovaného, když tyto závěry shledal správnými, nezbylo mu, než žalobu proti rozhodnutí správního orgánu zamítnout.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji dle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Stěžovatelka, která neměla v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a žalovanému, který byl v řízení úspěšný, náklady řízení nevznikly, resp. je neúčtoval. Proto soud rozhodl, že žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 25. srpna 2005

JUDr. Václav Novotný
předseda senátu